

>> Anicet Sardó,
l'any 1917.

Anicet Sardó, un periodista gironí a la Gran Guerra

Nat a Calonge el 1882, va cobrir el conflicte bèl·lic des de Viena, on vivia des del 1907, per al diari *ABC*

Anicet Sardó i Vilar (Calonge, 1882 – Viena, 1937), àlies *Danubio*, va ser un dels periodistes de la Primera Guerra Mundial. Va cobrir la conflagració per al diari espanyol *ABC* des de Viena, on residia des de l'any 1907, voltant pels diversos fronts de l'Imperi austrohongarès. Fins i tot va escriure un llibre del conflicte bèl·lic. En acabar la guerra, va dedicar-se més a ensenyar idiomes, i arribà a ser catedràtic a la Universitat de Viena. L'any 1926 va participar activament en el I Congrés Paneuropa, que va ser el primer intent d'unió dels països europeus.

ALBERT VILAR MASSÓ > TEXT

ARXIU FAMILIAR ADRIÀ SARDÓ > FOTOS

En esclatar la Primera Guerra Mundial, l'estiu de 1914, Anicet Sardó es trobava a Viena, on s'havia instal·lat feia set anys després de voltar per mig Europa. Treballava de professor d'idiomes i de periodista, especialment per al diari espanyol *ABC*. Durant el conflicte bèl·lic, Sardó es va convertir en el redactor corresponsal de guerra del diari a l'Imperi austrohongarès.

Abans de la contesa, Sardó ja va intuir una guerra amb Sèrbia. L'any 1909, quan va entrar de periodista a l'*ABC*, va dir que aquesta guerra era «natural», ja que Sèrbia, amb l'excusa dels serbis de Bòsnia, volia aconseguir una sortida al mar. Però també va deixar constància de l'odi o antipatia que aixecaven els alemanys i austríacs entre els russos i els italians, una tensió que va tornar

a exposar el 1912, entre Àustria i Itàlia, i especialment quan Sèrbia va atacar Albània. La situació es va agreujar, el 1914, amb la guerra entre Albània i Grècia. Sardó deia el mes d'abril de 1914: «Es deixa Albània a la seva sort o entra Àustria-Hongria i comença una guerra amb França i Rússia». Tres mesos més tard, ja tenia clara la guerra amb Sèrbia, a qui culpava com a instigadora.

El 28 de juliol, a les 5 de la tarda, escrivia al diari *ABC* que Àustria-Hongria acabava de declarar la guerra a Sèrbia. Aquella tarda, unes 100.000 persones es van manifestar pel centre de Viena. Sardó, que era molt germanòfil, sempre va defensar que els causants de la guerra havien estat França, en voler Alsàcia i Lorena; Anglaterra, en voler destruir el comerç i la indústria d'Alemanya; i Rússia, per ampliar les seves fronteres.

Durant el conflicte bèl·lic, Anicet Sardó es va convertir en el redactor corresponsal de guerra del diari *ABC* a l'Imperi austrohongarès

ARCHIVE OF MODERN CONFLICT

En el seu primer escrit relacionat de forma directa amb la guerra informava de la batalla de Mitrowitzka, on els austríacs van matar 5.000 serbis i en van fer presoners 5.000 més. «Viena és un immens hospital ple de ferits de guerra», deia. Va voltar arreu de l'Imperi -Txèquia, Hongria, Croàcia, Dalmàcia, Bòsnia, el Tírol-, per tenir coneixement directe de la situació al front. Va visitar diversos camps de presoners de soldats serbis, russos i italians, com els de Wiselburg, Kleinmünchen i Mauthausen i el de vora Esztergom, a Hongria. I podia parlar amb ells, ja fos en francès amb els russos -ja que no havia arribat a poder aprendre el rus- o amb italià amb els italians. Un altre objectiu dels seus desplaçaments també era qüestionar les informacions dels mitjans francesos i anglesos, i amb informació obtinguda sobre el terreny, negar moltes de les coses que deien. Sardó deia el 1917 dels francesos: «Cada cop que els senyors fran-

>> *Trinxeres (1916) a la Gran Guerra. A la dreta, pàgines 3 i 4 del diari ABC del 17-11-1914 amb un dels articles del corresponent gironí, signat per Danubio, àlies d'Anicet Sardó.*

cesos no poden parlar de victòria -i això passa quasi 365 dies a l'any- s'entretenen a inventar mentides».

El filòleg i periodista Pedro de Múgica va escriure sobre ell: «Sardó no se queda en la Viena de sus entretelas, sino que siempre anda de ceca en meca, allí donde suenan tiros o sucede algo interesante para el diario... Recomiendo encarecidamente los frutos de sus observaciones, atinadas, valientes y discretas».

Els seus escrits i vivències de la guerra entre els anys 1914 i 1916 els va reflectir en un llibre: *En Austria-Hungria durant la guerra europea*.

En acabar la Gran Guerra, ell reconeix que ho va passar malament, allà a la seva Viena. Però se'n va sortir amb la seva dona,

Sardó deia el 1917 dels francesos: «Cada cop que no poden parlar de victòria -i això passa quasi 365 dies a l'any- s'entretenen a inventar mentides»

>> Sardó, en primer terme, amb abric clar i barba fosca, amb altres periodistes acompanyats de les autoritats civils i militars austrohongareses durant la visita al campament de presoners de Wieselburg.

>> Postal de Sardó del 1919, feta amb una foto seva quan va estar al front de Gorizia (Itàlia), enviada al seu germà Joaquim.

>> Sardó, tercer per l'esquerra, apareix com un dels caps del Congrès Paneuropa al diari vienès Der Abend del 4 d'octubre de 1926.

Fritzi Rosenfeld, i el seu fill Lluís Josep (Vienna, 1912). Va deixar el diari i es va dedicar plenament a la feina de professor d'idiomes, fins al punt que va arribar a ser catedràtic a la Universitat de Viena.

L'any 1926, durant l'homenatge pels seus 25 anys de periodista, va llegir un poema contra aquella guerra que va viure en primera persona en el front d'Itàlia: «En el

campo de batalla / Caer viendo la metralla / Yo la guerra aborrecí; / Ya un soldado moribundo, / Antes de partir del mundo, / Mi mano amiga tendí... / Dentro de una iglesia vieja, / -No muy lejos de Aquileja- / Vi un combate muy cruel; / Y mientras allí luchaban / Las campanillas tocaban / Movidas por un "schrapnel". / Un teniente agonizante, / -Cual piltrafa repugnante- / Exclama-

L'any 1926, durant l'homenatge pels seus 25 anys de periodista, va llegir un poema contra aquella guerra que va viure en primera persona

>> Anicet Sardó amb la seva esposa, Fritzi Rosenfeld, i el seu fill, Lluís Josep.

>> Anicet Sardó, després de la mort de la seva dona, el 1925, va decidir treure's la barbeta i deixar-se només el bigoti.

ba sin cesar: / "¡Agua, agua, madre mía!" / Y el cañón le respondía: / "Fuego a ti te he de dar!" / En el verde Tagliamento / Un entero regimiento / Una tarde sucumbió, / De los mil ningún soldado, / Para decir, ha quedado / Lo que a mi horrorizó. / De una choza en la penumbra, / Cerca de bélica tumba, / Dama enlutada yo vi... / Y al preguntarle quien era, / Miróme como una fiera / Y a Europa reconoció... / El cañón está callado, / La gente ya ha olvidado / Lo que hízola sufrir; / ¡Quiera Dios omnipotente / Que nunca jamás la gente / A odiar vuelva y combatir!».

El mateix 1926, Sardó va participar activament en el primer Congrés Paneuropa, organitzat pel comte Richard Coudenhove-Kalergi, que va aplegar més de 2.000 delegats. Va ser el primer moviment d'unificació europea. Aquell mateix any, el president

d'Àustria, Michael Hainisch, li va atorgar la Creu d'Or, el segon guardó del país, per la seva tasca filantròpica i humanitària durant l'època de postguerra.

La guerra el va marcar molt i per sempre. La seva animadversió cap a França, que durant la guerra el va tractar d'espia, va impedir l'any 1917 que anés a Calonge, ja que no volia passar per aquell país. Ho va intentar novament l'any 1929, embarcant a Itàlia, però va caure malalt i no va poder venir. Va morir a Viena el 10 de desembre de 1937, sense haver tornat a veure el seu poble, d'on va marxar amb 17 anys per ser periodista. Pocs mesos més tard de la seva mort, Àustria va ser annexionada per l'Alemanya de Hitler.

Albert Vilar i Massó és periodista i historiador.

El president d'Àustria, Michael Hainisch, li va atorgar la Creu d'Or, per la seva tasca filantròpica i humanitària durant l'època de postguerra